

Personlig kommunikasjon

og kommunikativ kompetanse

Skrevet av: **Kjetil Sander**

Dato: 2 April 2023

Versjon: 1.0

Utgitt av: eStudie.no

Forord

Bokens tittel «*Personlig kommunikasjon og kommunikativ kompetanse*» forteller hva boken handler om. Boken inngår i en bokserie innen kommunikasjonsfaget, og bygger videre på kunnskapen jeg gjennomgikk i den innledende boken - «*Kommunikasjonsteori, -modeller og -praksis*». Andre bøker i denne serien er «*Markedskommunikasjon og kommunikasjonsplanlegging*».

I første kapittel går vi igjennom begrepet personlig kommunikasjon, før vi kommer inn på hva som er den mest effektive kommunikasjonsstilen i kapittel 2. I tredje kapittel tar vi for oss den viktige samtalen, dialogen, debatten og hvordan du bør bygge denne opp for å nå ditt kommunikasjonsmål. Sentralt i denne gjennomgangen står også aktiv lytting som utgjør en viktig del av enhver samtale for å oppnå effektiv kommunikasjon.

Hvordan du bør gå frem for å gi det rette førsteinntrykket og hvordan du bør bruke retorikk og retorikkens virkemidler for å nå dine mål er temaet i de påfølgende kapitlene. I denne gjennomgangen tar vi spesielt for oss hvilke prinsipper for påvirkning du kan bruke og hvilke språklige virkemidler du har til rådighet i denne sammenheng. Samt hvordan du bør bruke stemmen din på en effektiv måte.

For å kunne påvirke noen gjennom personlig kommunikasjon kreves det at du lykkes med din argumentasjon og at du klarer å behandle alle innvendinger du får på en måte som gjør at du klarer å avslutte samtalen med at den ønskede beslutning blir tatt. Av den grunn har vi laget egne kapitler om «argumentasjonsteknikk», «behandling av innvendinger», «spørreteknikker» og «avslutningsteknikker» du kan benytte for å nå ditt kommunikasjonsmål.

Til slutt gjennomgår vi hvordan du tolker folks kroppsspråk og utvikler kommunikativ kompetanse. Det vil si kompetanse omkring hvordan du oppnår en effektiv og hensiktsmessig kommunikasjonsprosess.

Med vennlig hilsen
Kjetil Sander

Innholdsfortegnelse

FORORD	1
INNHALDSFORTEGNELSE	2
1 PERSONLIG KOMMUNIKASJON.....	10
1.1 HVA ER PERSONLIG KOMMUNIKASJON?	10
1.2 KJENNETEGN VED PERSONLIG KOMMUNIKASJON	10
1.3 FORDELER VED PERSONLIG KOMMUNIKASJON.....	11
1.4 ULEMPER VED PERSONLIG KOMMUNIKASJON	11
2 KOMMUNIKASJONSSTILER	12
2.1 MENTALE KOMMUNIKASJONSSTILER	12
2.1.1 <i>Hva avgjør hvilken kommunikasjonsstil vi benytter?</i>	12
2.1.2 <i>Selvsikker kommunikasjonsstil</i>	13
2.1.3 <i>Aggressiv kommunikasjonsstil</i>	13
2.1.4 <i>Passiv kommunikasjonsstil</i>	14
2.1.5 <i>Passiv-aggressiv kommunikasjonsstil</i>	15
2.1.6 <i>Manipulativ kommunikasjonsstil</i>	15
2.2 FORMIDLINGSSTILER	16
2.2.1 <i>Hva er en formidlingsstil?</i>	16
2.2.2 <i>Hvilke formidlingsstiler finnes?</i>	16
2.2.2.1 Analytisk formidler (rasjonell kommunikasjonsstil)	16
2.2.2.2 Personlig formidler (uttrykksfull kommunikasjonsstil).....	17
2.2.2.3 Intuitiv formidler (visuell kommunikasjonsstil).....	17
2.2.2.4 Funksjonell formidler (strukturert kommunikasjonsstil)	18
3 SAMTALE	19
3.1 HVA ER EN SAMTALE?	19
3.2 SAMTALENS BETYDNING FOR OSS	19
3.3 HVA KJENNETEGNER EN SAMTALE?	19
3.4 SAMTALEFORMER	20
3.5 SAMTALETYPEN	20
3.5.1 <i>Kumulative samtale</i>	20
3.5.2 <i>Disputtpreget samtale</i>	21
3.5.3 <i>Eksplorerende samtale</i>	21
3.6 SYMMETRISK OG ASYMMETRISK SAMTALE	21
3.7 TURTAKING	21
3.8 Å TA INITIATIV OG GI RESPONS.....	22
3.9 LATTER OG LEK I SAMTALER	22
3.10 Å LYTTE.....	23
3.10.1 <i>Aktiv lytting</i>	23
3.10.1.1 Motparten skal snakke 2/3-del av tiden.....	23
3.10.1.2 Sett deg inn i motpartens sko og se konflikten med deres øyne.....	24
3.10.1.3 70% av sies med kroppsspråket.....	24
3.10.1.4 Tre lyttenivåer	24
3.10.1.5 Aktiv lytting består av 6 deloppgaver for å bygge en tillitsplattform for å få til en felles løsning..	25
3.10.1.6 Oppsummer ved jevne mellomrom	26
3.10.1.7 Tips for bedre aktiv lytting.....	26
3.10.2 <i>Refleksiv lytting</i>	27
3.11 Å UTVIKLE SAMTALEEMNER	27
3.12 Å OPPRETTE ET FELLES FORSTÅELSESRUM	27

3.13 SAMTALEKOMPETANSE.....	28
3.14 HVA SKAPER EN GOD SAMTALE?	28
3.15 SAMTALENS FARESIGNALER (HVA ØDELEGGER EN SAMTALE?)	29
3.16 DIALOG	29
3.16.1 Pedagogisk kommunikativ relasjon	30
3.16.2 Dialogens formål	30
3.16.3 Dialogens bevegelser	30
3.16.4 Dialogiske situasjoner	30
3.16.5 Et samarbeid mellom samtalepartnerne.....	31
3.16.6 Krever åpenhet	31
3.16.7 Å gi fra seg makt.....	32
3.17 DEBATT	32
3.17.1 Hva skiller en debatt fra en dialog?	32
3.17.2 Hva er en debatt?	32
3.17.3 Hvordan vinne en debatt?	33
3.17.3.1 Vær alltid beredt.....	33
3.17.3.2 Vit hva du snakker om.....	33
3.17.3.3 Vit hva du stiller opp på	33
3.17.3.4 Vær deg selv, og finn din egen debattstil	33
3.17.3.5 Ha et klart mål	33
3.17.4 Retorikk knep.....	33
3.17.5 Debattregler.....	34
3.18 FOREDRAG	34
3.18.1 Forberedelse.....	35
3.18.2 Disposisjon	36
3.19 MANUS (MANUSKRIFT)	37
4 FØRSTEINTRYKK	38
4.1 4 x 20 REGELEN SKAPER FØRSTEINTRYKKET	38
4.2 DE 4 FØRSTE MINUTTENE AVGJØR OM MOTPARTEN KAN STOLE PÅ DEG	38
4.3 IKKE BRUK EN STANDARD ÅPNINGSREPLIKK	39
4.4 START MED NOE POSITIVT	40
4.5 KLE DEG ETTER MOTPARTEN	40
4.6 LYTT OG STILL SPØRSMÅL	40
4.7 FÅ SAMTALEPARTNEREN TIL Å LE OG FØLE SEG KOMFORTABEL.....	41
4.8 BRYT IKKE MED SAMTALEPARTNERENS REFERANSERAMME	41
4.9 GJØR SAMTALEPARTNEREN TIL EN VINNER	41
4.10 VIS ENTUSIASME OG DRAMATISER ÅPNINGEN	41
4.11 HVER POSITIV OG BEVIST DITT EGET KROPPSSPRÅK	42
4.12 MØT OG AVSLUTT PRESIST.....	42
4.13 HÅNDRYKKET	43
4.13.1 Vinkelen avgjør om du er den dominante eller underdanige personen	43
4.13.2 Hva må du ikke gjøre når du håndhilser?.....	44
4.14 10 RÅD FOR Å GJØRE ET GODT FØRSTEINTRYKK	44
5 RETORIKK	46
5.1 HVA ER RETORIKK?.....	46
5.2 NÅR OG HVOR BRUKES RETORIKK?.....	46
5.3 HVORFOR TRENGER VI RETORIKK?	46
5.4 NÅR BØR MAN IKKE BRUKE RETORIKK?	47
5.5 RHETORICA DOCENS, STUDENS OG UTENS.....	47
5.6 APPELLFORMENE: ETHOS, LOGOS OG PATOS	47
5.7 ETOS HANDLER OM Å SKAPE TILLIT	48
5.7.1 Subjektiv og objektiv etos	49
5.7.2 Innledende etos, avledet etos, endelig etos	49
5.7.3 Etoskvaliteter	49

5.8 PATOS HANDLER OM FØLELSER	50
5.9 LOGOS HANDLER OM GOD ARGUMENTASJON	50
5.9.1 <i>Hva vil det si å argumentere?</i>	51
5.9.2 <i>Hvordan overbevise gjennom argumentasjon?</i>	51
5.10 TOPOS OG TOPOI: MENTALE OG KULTURELLE IDÉKILDER	52
5.11 IDENTIFIKASJON: GJENKJENNELSE OG FELLESSKAP	52
5.12 KAIROS – DEN RETORISKE SITUASJONEN	53
5.13 APTUM – DET SOM PASSER SEG	53
5.14 RETORIKKENS ARBEIDSFASER.....	54
5.15 SPRÅKLIGE VIRKEMIDLER	55
5.15.1 <i>Stereotypier</i>	55
5.15.2 <i>Bryt ikke radikalt med målgruppens forventningsbilde</i>	55
5.15.3 <i>Ordvalg</i>	56
5.15.3.1 Denotasjon og konnotasjon.....	56
5.15.3.2 Synonym og antosym.....	56
5.15.3.3 Plussord og minusord.....	57
5.15.3.4 Eufemismer og usikkerhetsord.....	57
5.15.3.5 Feedforward.....	57
5.15.3.6 Stemning.....	57
5.15.3.7 Fyllord og slangord.....	58
5.15.3.8 Homofoner	58
5.15.3.9 Ordvalg du burde tenke nøye gjennom.....	58
5.15.4 <i>Slang og sjargong</i>	61
5.15.4.1 Slang	61
5.15.4.2 Sjargong	61
5.15.5 <i>Allusjon og intertekst</i>	62
5.15.5.1 Allusjon	62
5.15.5.2 Intertekst.....	62
5.15.6 <i>Gjentakelse</i>	63
5.15.6.1 Gjentagelse understreker hva som er viktig	63
5.15.6.2 Gjentakelse binder sammen	63
5.15.6.3 Gjentakelse forsterker	63
5.15.6.4 Gjentakelse øker spenningen	63
5.15.7 <i>Humor</i>	64
5.15.7.1 Dobbel betydning	64
5.15.7.2 Overraskelser og det uventede.....	64
5.15.7.3 Feilskrivning.....	64
5.15.7.4 Når leseren vet mer	64
5.15.7.5 Overdriving.....	65
5.15.7.6 Underdriving.....	65
5.15.8 <i>Ironi og sarkasme</i>	65
5.15.8.1 Ironi	65
5.15.8.2 Sarkasme.....	66
5.15.8.3 Satire.....	66
5.15.9 <i>Klisjé</i>	67
5.15.10 <i>Metafor</i>	67
5.15.11 <i>Sammenligning</i>	68
5.15.12 <i>Kontrast</i>	69
5.15.12.1 Kontrastord	69
5.15.12.2 Antonymer	69
5.15.12.3 Oksymoron.....	69
5.15.12.4 Det gode og det onde	69
5.15.13 <i>Personifikasjon</i>	70
5.15.14 <i>Rim</i>	70
5.15.14.1 Andre rimtyper	71
5.15.14.2 Allitterasjon.....	71
5.15.15 <i>Allegori, besjeling, eufemisme og dysfemisme</i>	72
5.15.15.1 Allegori.....	72
5.15.15.2 Besjeling.....	72

5.15.15.3	Eufemisme	72
5.15.15.4	Dysfemisme.....	73
5.15.16	Historiefortelling.....	73
5.15.16.1	En begynnelse, en middel og en slutt.....	74
5.15.16.2	Hvordan bygger du en historie som fungerer?	75
5.15.16.3	Trinn 1: Relevans	75
5.15.16.4	Trinn 2: Nåsituasjon	75
5.15.16.5	Trinn 3: Framtid	75
5.15.16.6	Trinn 4: Løsning	75
5.15.16.7	Trinn 5: Gevinst	76
5.15.16.8	Trinn 6: Handling	76
5.15.17	Eventyr.....	76
5.15.17.1	Folkeeventyr og kunsteventyr	76
5.15.17.2	Bruk av eventyr i kommunikasjon.....	77
5.15.17.3	Mange ulike typer eventyr	78
5.15.17.4	Forenklingens kunst.....	78
5.15.17.5	Eventyrenes kjennetegn.....	78
5.15.18	Myte.....	80
5.15.18.1	Hvordan oppstår en myte?.....	80
5.15.18.2	Hvilken funksjon har en myte?	80
5.15.18.3	Mytenes negative sider.....	81
5.16	STEMMEBRUK.....	82
5.16.1	Pusten avgjør stemmens effekt	82
5.16.2	12 snakkeregler	82
5.16.2.1	1. Snakk ikke for fort.....	82
5.16.2.2	2. Ta pauser.....	82
5.16.2.3	3. Snakk ikke for sakte.....	82
5.16.2.4	4. Snakk ikke for lavt	83
5.16.2.5	5. Snakk ikke for høyt.....	83
5.16.2.6	6. Slurv ikke med uttalen.....	83
5.16.2.7	7. Sluk ikke ordene.....	83
5.16.2.8	8. Bruk minst mulig utfylling ord.....	83
5.16.2.9	9. Bruk ikke ødemarker	83
5.16.2.10	10. Bruk ikke slang og vanskelige ord.....	83
5.16.2.11	11. Ha ikke mat eller tyggegummi i munnen	83
5.16.2.12	12. Snakk fra magen for å få en dypere stemme	83
6	ARGUMENTASJONSTEKNIKK.....	84
6.1	OPPBYGNING AV ARGUMENTASJONEN.....	84
6.2	ENSIDIG ELLER TOSIDIG ARGUMENTERING	84
6.3	ARGUMENTENES REKKEFØLGE	85
6.4	HVEM SKAL TREKKE KONKLUSJONEN?.....	85
6.5	EMOSJONELL ELLER RASJONELL ARGUMENTERING?	85
6.6	ARGUMENTASJON SOM PROSESS OG PRODUKT	85
6.7	CIALDINI SINE 6 GRUNNPRINSIPPER FOR PÅVIRKNING	86
6.7.1	Gjensidighet.....	87
6.7.2	Sosiale bevis.....	88
6.7.3	Autoritet	89
6.7.4	Indre konsistens	90
6.7.5	Knapphet	90
6.7.6	Like og bli likt (sympati prinsippet).....	91
6.8	SPIN – MODELLEN.....	92
6.9	AIDA - OG AIDAS - MODELLEN	93
6.9.1	AIDA modellen	93
6.9.2	AIDAS modellen.....	94
6.9.3	Virkemidler.....	95
6.10	ÅFK (ÅRSAK - FORDEL - KONSEKVEN) MODELLEN	96
6.10.1	Hvordan lage en stor "Å" ?.....	97
6.10.1.1	B.A. metoden.....	97

6.10.1.2	Spørremetoden	97
6.10.1.3	Tredjeperson metoden	97
6.10.2	<i>Hvordan argumentere for F (Fordelen)</i>	98
6.11	EFU - METODEN (EGENSKAP - FORDEL - UTBYTTE)	98
6.12	BRED - JA – PORT	99
6.13	ØKONOMISK ARGUMENTASJON (ØA)	100
6.13.1	<i>Kundetype/profil</i>	101
6.13.2	<i>Plass i kjøpegruppen</i>	101
6.13.3	<i>Organisasjon</i>	101
6.13.4	<i>Prosesser</i>	103
6.13.5	<i>Strategiske områder</i>	104
6.13.5.1	Pay-back metoden	104
6.13.5.2	Salg av USP (Unike Salgs Poeng)	105
6.13.5.3	"MAKE - OR - BUY" (Kjøre eller produsere selv ?).....	106
6.13.5.4	"EIE ELLER LEIE" anleggsmidler/tjenester o.l.	106
6.14	«DIRTY TRICKS»	108
6.14.1	<i>Motstander/redningsmann</i>	108
6.14.2	<i>Reflekterende spørsmål</i>	108
6.14.3	<i>Notater på transparente</i>	109
6.14.4	<i>Kopier bilder, tegninger, utsagn og artikler</i>	109
6.14.5	<i>Skyld gjennom assosiasjon</i>	109
6.14.6	<i>"Vi er alle sammen om dette"</i>	110
6.14.7	<i>Popularitet/bandwagon-effekten</i>	110
6.14.8	<i>Ole, Dole og Doffen</i>	110
6.14.9	<i>Glitrende alminneligheter</i>	111
7	INNVENDINGER	112
7.1	ÅRSAK TIL INNVENDINGEN	112
7.2	BEHANDLING AV INNVENDING	112
7.3	EKTE OG FALSKE INNVENDINGER	113
7.4	LUR MODELLEN	113
7.4.1	<i>Lytt aktivt</i>	113
7.4.2	<i>Undersøk</i>	114
7.4.3	<i>Reager</i>	114
7.5	TEKNIKKER FOR Å BEHANDLE INNVENDINGER	116
7.6	PREVENTIV ARGUMENTERING	116
7.7	BUMERANG – METODEN	117
7.8	ØREPROPP METODEN	117
7.9	JA..., MEN... – METODEN	118
7.10	TØMMING OG LÅSING	118
7.11	GJENTA/FORSTERKE	119
7.12	PROEKSJON	120
8	SPØRRETEKNIKK	121
8.1	HVA ER EN SPØRRETEKNIKK?.....	121
8.2	BRUK IKKE LANGE KOMPLISERTE SPØRSMÅL	122
8.3	STILL KUN ETT SPØRSMÅL AV GANGEN	122
8.4	LA MOTPARTEN FÅ TID TIL Å TENKE SEG OM	122
8.5	IKKE VÆR FOR PÅGÅENDE OG AGGRESSIV.....	122
8.6	HUSK Å UTDYPE SPØRSMÅLET	122
8.7	IKKE MANIPULER.....	123
8.8	IKKE STYR MOTPARTEN FOR HARDT	123
8.9	NOTER SVARENE SÅ DU IKKE GLEMMER DETALJENE	123
8.10	ÅPNE SPØRSMÅL	123
8.10.1	<i>Unngå "hvorfor" spørsmål!</i>	124
8.10.2	<i>Brukes for å få dybde informasjon</i>	124

8.10.3	<i>Brukes for å skape en dialog</i>	124
8.10.4	<i>Skaper lett tillit og empati</i>	124
8.10.5	<i>Bruks for å få motparten til å ta eierskap noe</i>	124
8.10.6	<i>Tidkrevende og lite styrende</i>	125
8.10.7	<i>Bør brukes sammen omformulerende spørsmål</i>	125
8.10.8	<i>Ulike typer åpne spørsmål</i>	125
8.10.8.1	<i>Innsikts spørsmål</i>	125
8.10.8.2	<i>Oppfølgingsspørsmål</i>	125
8.10.8.3	<i>Utfordrende spørsmål</i>	125
8.10.8.4	<i>Bekreftelsespørsmål</i>	126
8.10.8.5	<i>Evaluerings spørsmål</i>	126
8.11	LUKKET SPØRSMÅL	126
8.12	DIREKTE SPØRSMÅL	127
8.12.1	<i>Fordeler</i>	127
8.12.2	<i>Ulemper</i>	127
8.13	OMFORMULERENDE SPØRSMÅL	128
8.14	LEDENDE SPØRSMÅL	129
8.14.1	<i>Hvordan lage et ledende spørsmål?</i>	129
8.14.2	<i>Når bruker vi ledende spørsmål?</i>	129
8.14.3	<i>Brukes for å få en del-avslutning og for å gå videre</i>	129
8.14.4	<i>Brukes istedenfor påstander</i>	130
8.14.5	<i>Hvilke svakheter har spørreteknikken?</i>	130
8.15	RETORISKE SPØRSMÅL	130
8.16	PROJEKTIVE SPØRSMÅL.....	131
8.17	SISTE ORDET	132
9	AVSLUTNINGSTEKNIKKER	133
9.1	DEL-BESLUTNING (COMMITMENT)	133
9.1.1	<i>Steg-for-steg metode</i>	133
9.1.2	<i>Gjør det vanskelig å si nei til slutt</i>	134
9.2	TA FOR GITT – METODEN	134
9.2.1	<i>Avleder</i>	135
9.3	ALTERNATIVMETODEN	135
9.4	DOBBELT SÅ MANGE	136
9.5	VANSKELIGHETSMETODEN.....	136
10	KROPPSSPRÅK	138
10.1	HVA ER IKKE-VERBAL KOMMUNIKASJON (KROPPSSPRÅK)?	138
10.2	HVILKEN FUNKSJON HAR IKKE-VERBAL KOMMUNIKASJON (KROPPSSPRÅK)?	138
10.3	HVORFOR ER DET VIKTIG Å LÆRE SEG Å TOLKE OG VÆRE BEVIST SITT EGET KROPPSSPRÅK?	139
10.4	KROPPSSPRÅK ER KULTURBESTEMT	139
10.5	DOBBELKOMMUNIKASJON.....	140
10.6	HANDLINGER BETYR MER ENN ORD	140
10.7	SPEILING / PACING	140
10.8	HVER BEVIST DITT EGET KROPPSSPRÅK	140
10.9	Å LESE KROPPSSPRÅKET ER EKSTREMT VANSKELIG	141
10.10	KVINNER OG MENNS KROPPSSPRÅK.....	142
10.10.1	<i>Menn trenger større sosial avstand enn kvinner</i>	142
10.10.2	<i>Kvinner er mest uttrykksfulle</i>	142
10.10.3	<i>Menn er mer utydelige og tvetydige</i>	143
10.11	KULTURELLE FORSKJELLER	143
10.11.1	<i>En kilde til misforståelser, avvisning og konflikter</i>	143
10.11.2	<i>Hver bevisst ditt kroppsspråk</i>	144
10.11.3	<i>Kulturer og sosial grupper</i>	144
10.11.4	<i>Tips for å takle kulturelle forskjeller</i>	144
10.12	ANSIKTSUTTRYKK	144

10.12.1	<i>Ansiktsuttrykket avslører deg !</i>	144
10.12.2	<i>Hvor mange ansiktsuttrykk har vi?</i>	144
10.12.3	<i>Folk tror de tolker andre ansiktsuttrykk korrekt</i>	145
10.12.4	<i>Hvordan tolke de ulike ansiktsuttrykkene?</i>	145
10.12.4.1	Blikk og øyekontakt.....	145
10.12.4.2	Munn.....	147
10.12.4.3	Nese.....	148
10.12.4.4	Rødme.....	148
10.12.4.5	Å stryke håret vekk fra ansiktet.....	148
10.12.4.6	Å smile.....	149
10.12.4.7	Å nikke med hodet.....	149
10.12.4.8	Overdreven nikking.....	149
10.12.4.9	Å vippe på hodet.....	149
10.12.4.10	Stryke seg på haken.....	149
10.12.4.11	Dytte brillene på plass med en liten rynke.....	149
10.12.4.12	Korte og lange åndedrag (pust).....	149
10.13	KROPPSBEVEGELSER	150
10.13.1	<i>Tvinne håret</i>	150
10.13.2	<i>Å lene seg mot noen</i>	150
10.13.3	<i>Lene seg bakover</i>	150
10.13.4	<i>Å skifte vekten fra side til side</i>	150
10.13.5	<i>Å massere pannen eller øreflippene</i>	150
10.13.6	<i>Sammensunken stilling</i>	151
10.13.7	<i>Fikler med hår eller smykker, retter på slipset, justerer kragen osv.</i>	151
10.13.8	<i>Stikker fram brystet</i>	151
10.13.9	<i>Sette hendene i siden, med bred beinstilling</i>	151
10.13.10	<i>Å klø seg på baksiden av hodet eller nakken</i>	151
10.13.11	<i>Slapp holdning med skuldrene</i>	151
10.13.12	<i>Rett i ryggen/ god holdning</i>	151
10.14	HÅND OG ARMBEVEGELSER	152
10.14.1	<i>Åpne hendene/håndflatene opp</i>	152
10.14.2	<i>Åpne armer</i>	152
10.14.3	<i>Å spre armene</i>	152
10.14.4	<i>Peker med fingrene</i>	152
10.14.5	<i>Utover og oppovervendte håndbevegelser</i>	152
10.14.6	<i>Å gjemme hendene</i>	152
10.14.7	<i>Håndflatene på brystet</i>	153
10.14.8	<i>Foldede hender</i>	153
10.14.9	<i>Lukkete hender</i>	153
10.14.10	<i>Knyttede never</i>	153
10.14.11	<i>Tromme med fingrene</i>	153
10.14.12	<i>Å plukke på neglene</i>	153
10.14.13	<i>Biter negler</i>	153
10.14.14	<i>Å titte på klokken eller sjekke neglene</i>	153
10.14.15	<i>Å krysse armene</i>	154
10.14.16	<i>Drar hånda langs låret</i>	154
10.14.17	<i>Drar hendene langs begge lår</i>	154
10.14.18	<i>Stikke tomlene innenfor belte</i>	154
10.14.19	<i>Finger peking</i>	154
10.15	FØTTER	154
10.15.1	<i>Å stå med beina samlet</i>	154
10.15.2	<i>Å stå med beina fra hverandre</i>	155
10.15.3	<i>Å peke føttene og tærne innover</i>	155
10.15.4	<i>Åpne føtter</i>	155
10.15.5	<i>Å fikle med føttene</i>	155
10.15.6	<i>Å krysse beina</i>	155
10.15.7	<i>Krysset føtter ved ankene</i>	156

10.15.8	Å peke tærne mot døren	156
10.15.9	Føttene under stolen.....	156
10.15.10	Lett ben risting.....	156
10.15.11	Kraftige ben risting	156
10.15.12	Sparke fysiske på bakken eller i luften	156
10.16	GANGEN.....	157
10.16.1	«Hold deg unna!»	157
10.16.2	«Det er jeg som styrer!».....	157
10.16.3	«Jeg har et fantastisk sexliv!»	157
10.16.4	«Jeg er på krigsstien!»	157
10.16.5	«Beskytt meg».....	157
10.16.6	«Jeg er kjempeanspent»	157
10.16.7	«Jeg er en fri sjel»	158
10.16.8	«Jeg er viktig».....	158
10.17	SPEILING.....	158
10.18	LYVER DU?	159
10.19	BRUK KROPPSSPRÅKET TIL Å ØKE DIN SELVTILLIT OG ENDRE ANDRES OPPFATTELSE AV DEG	160
10.19.1	Gjør deg stor.....	161
11	KOMMUNIKATIV KOMPETANSE.....	162
11.1	HVA ER KOMMUNIKATIV KOMPETANSE?	162
11.2	KOMMUNIKATIV KOMPETANSE ER EFFEKTIV OG HENSIKTMESSIG KOMMUNIKASJON.....	162
11.3	KOMPETANSEOMRÅDER	163
11.4	HVORFOR ER KOMMUNIKATIV KOMPETANSE VIKTIG?	164
11.5	EFFEKTIV KOMMUNIKASJON.....	164
11.5.1	Hva skaper effektiv kommunikasjon?	164
11.5.2	Kaufmann og Kaufmann sine 7 råd for effektiv kommunikasjon.....	165
11.5.3	Spurkeland sine syv ferdigheter for effektiv kommunikasjon.....	166
11.5.4	Oppsummering.....	166